

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาโปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์สังคมศึกษา และนักศึกษาฝึกสอนเกี่ยวกับหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ อาจารย์สังคมศึกษาที่สอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงของวิทยาลัยครู ในส่วนกลางเป็นจำนวน 30 คน นักศึกษาฝึกสอนวิชาเอกสังคมศึกษา ของวิทยาลัยครูดังกล่าวจำนวน 90 คน และผู้บริหารฝ่ายวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 5 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 125 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษา ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบให้ตอบโดยเสรี (Open-ended Question) และสัมภาษณ์ผู้บริหารฝ่ายวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของครูสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงซึ่งทำงานภายใต้ความรับผิดชอบ และนำผลการสัมภาษณ์มาพิจารณาควบคู่กับความความคิดเห็นของอาจารย์สังคมศึกษาและนักศึกษาฝึกสอน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับโปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงของวิทยาลัยครูปรากฏผลดังต่อไปนี้

หมวดวิชาสามัญ

อาจารย์สังคมศึกษาและนักศึกษาฝึกสอนมีความเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของวิชาในหมวดวิชาสามัญตรงกันดังนี้ วิชาที่มีประโยชน์มาก 7 วิชา คือ ภาษาไทย 6 การรู้ภาษาไทย 1 สังคมศึกษา 8 ภูมิศาสตร์ 3 สังคมศึกษา 9 ภูมิศาสตร์ 4 สังคมศึกษา 10-

ประวัติศาสตร์ 3 สังคมศึกษา 11 ประวัติศาสตร์ 4 สังคมศึกษา 13 ศาสนา 2
 และสังคมศึกษา 14 วัฒนธรรมและประเพณีไทย 1 วิชาที่มีประโยชน์ปานกลาง
 8 วิชาคือ ภาษาไทย 8 ประวัติวรรณคดีไทย ภาษาอังกฤษทุกวิชาคือ ภาษาอังกฤษ 6
 ภาษาอังกฤษ 7 ภาษาอังกฤษ 8 วิทยาศาสตร์ทั่วไปทุกวิชาคือ วิทยาศาสตร์ทั่วไป 6
 วิทยาศาสตร์ทั่วไป 7 วิทยาศาสตร์ทั่วไป 8 และคณิตศาสตร์ 8 ทรีโกมิติ ส่วนวิชา
 ที่อาจารย์สังคมศึกษาและนักศึกษาฝึกสอนเห็นไม่ตรงกัน 6 วิชาคือ วิชาที่อาจารย์
 สังคมศึกษาเห็นว่าประโยชน์มาก แต่นักศึกษาเห็นว่าประโยชน์ปานกลางคือ ภาษาไทย 7
 หลักภาษาไทย 1 สังคมศึกษา 12 ศาสนา 1 วิชาที่อาจารย์สังคมศึกษาเห็นว่า
 มีประโยชน์ปานกลาง แต่นักศึกษาเห็นว่าประโยชน์น้อยคือ คณิตศาสตร์ทุกวิชาคือ คณิตศาสตร์ 5
 ตรรกศาสตร์ และสัญลักษณ์เบื้องต้น คณิตศาสตร์ 6 เซตและระบบจำนวน คณิตศาสตร์ 7
 พีชคณิต และวิชาที่อาจารย์สังคมศึกษาเห็นว่าประโยชน์ปานกลาง แต่นักศึกษาเห็นว่า
 ประโยชน์มากคือ สังคมศึกษา 15 วัฒนธรรมและประเพณีไทย 2

จากความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน ผู้วิจัยพบว่า การที่นักศึกษาฝึกสอนเห็นว่า
 วิชาคณิตศาสตร์มีประโยชน์น้อยในการเตรียมครูสังคมศึกษา เพราะไม่สามารถนำความรู้ทาง
 คณิตศาสตร์ไปใช้ในการสอนสังคมศึกษา ประกอบกับนักศึกษาสังคมศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีความถนัด
 ในการเรียนคณิตศาสตร์ จึงขาดความสนใจในประโยชน์ของวิชานี้ เนื่องจากคณิตศาสตร์เป็น
 เพียงวิชาเลือกของโปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษา จึงไม่กระตือรือร้นต่อโปรแกรม
 มากนัก เพราะยังมีประโยชน์สำหรับนักศึกษาสังคมศึกษาที่สนใจคณิตศาสตร์ได้มีโอกาสเลือก
 เรียน

นักศึกษาฝึกสอนเห็นความเห็นว่า เนื้อหาวิชาในหมวดวิชาสามัญมีความเหมาะสม
 ปานกลางเป็นส่วนใหญ่จำนวน 16 วิชา และที่เหลืออีก 5 วิชา นักศึกษาเห็นว่าเนื้อหาเหมาะสม
 มากคือ ภาษาไทย 6 การรู้ภาษาไทย 1 ภาษาอังกฤษ 6 สังคมศึกษา 10
 ประวัติศาสตร์ 3 สังคมศึกษา 11 ประวัติศาสตร์ 4 และสังคมศึกษา 14 วัฒนธรรมและ
 ประเพณีไทย 1

นักศึกษาฝึกสอนมีความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของเวลากับเนื้อหาวิชา ในหมวดวิชาสามัญมีความเหมาะสมปานกลางเป็นส่วนใหญ่จำนวน 18 วิชา ที่เหลืออีก 3 วิชา นักศึกษาเห็นว่าเหมาะสมน้อยคือ คณิตศาสตร์ 7 ฟิสิกส์ 8 - ภูมิศาสตร์ 3 และสังคมศึกษา 9 ภูมิศาสตร์ 4

จากการวิจัยสรุปได้ว่าอาจารย์สังคมศึกษาและนักศึกษาฝึกสอน มีความเห็นว่า วิชาส่วนใหญ่ในหมวดวิชาสามัญมีประโยชน์ปานกลาง นักศึกษาฝึกสอนเห็นว่าวิชาในหมวดนี้มีความเหมาะสมของเนื้อหา และความเหมาะสมของเวลากับเนื้อหาวิชาปานกลาง และเมื่อพิจารณาถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเพิ่มหรือตัดวิชาในหมวดวิชาสามัญ ปรากฏว่ามีอาจารย์สังคมศึกษา ที่มีความเห็นว่า ควรเพิ่มวิชา ควรตัดวิชา หรือไม่ควรเพิ่มหรือตัดวิชาใด เป็นจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 33.33) แต่ นักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 68.28) เห็นว่าไม่ควรเพิ่มหรือตัดวิชาใดในหมวดวิชาสามัญ แต่ควรปรับปรุงเนื้อหาให้มีประโยชน์และเหมาะสมในการเตรียมครูสังคมศึกษาและจัดเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหายิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้อย่างละเอียด

หมวดวิชาเอก

อาจารย์สังคมศึกษา และนักศึกษาฝึกสอนมีความเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของวิชา ในหมวดวิชาเอกตรงกันเป็นส่วนใหญ่จำนวน 9 วิชาว่ามีประโยชน์มากในการเตรียมครูสังคมศึกษา ส่วนวิชาที่ความเห็นไม่ตรงกัน 6 วิชาคือ วิชาที่อาจารย์สังคมศึกษา เห็นว่ามีประโยชน์มากแต่นักศึกษาเห็นว่ามีประโยชน์ปานกลางคือ สังคมศึกษา 17 ประวัติศาสตร์ 5 สังคมศึกษา 20 ประวัติศาสตร์ 8 สังคมศึกษา 21 ประวัติศาสตร์ 9 สังคมศึกษา 27 ภูมิศาสตร์ 9 สังคมศึกษา 29 ภูมิศาสตร์ 11 และวิชาที่อาจารย์สังคมศึกษาเห็นว่ามีประโยชน์มากแต่นักศึกษาเห็นว่ามีประโยชน์มากที่สุดคือ สังคมศึกษา 30 เหตุการณ์ปัจจุบันของโลก

อาจารย์สังคมศึกษาและนักศึกษาฝึกสอน มีความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาที่จะเป็นความรู้พื้นฐาน ไปสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตรงกับเป็นส่ว น้อยจำนวน 6 วิชาคือ วิชาที่เหมาะสมมากคือ สังคมศึกษา 23 ภูมิศาสตร์ 5

สังคมศึกษา 26 ภูมิศาสตร์ 8 สังคมศึกษา 30 เหตุการณ์ปัจจุบันของโลก วิชาที่เหมาะสมปานกลางคือ สังคมศึกษา 17 ประวัติศาสตร์ 5 สังคมศึกษา 20 ประวัติศาสตร์ 8 สังคมศึกษา 24 ภูมิศาสตร์ 6 ส่วนวิชาที่ความเห็นไม่ตรงกันจำนวน 9 วิชา โดยอาจารย์สังคมศึกษาเห็นว่าเหมาะสมมาก แต่นักศึกษาเห็นว่า เหมาะสมปานกลางคือ สังคมศึกษา 16 สังคมวิทยา 1 สังคมศึกษา 18 ประวัติศาสตร์ 6 สังคมศึกษา 19 ประวัติศาสตร์ 7 สังคมศึกษา 21 ประวัติศาสตร์ 9 สังคมศึกษา 22 ประวัติศาสตร์ 10 สังคมศึกษา 25 ภูมิศาสตร์ 7 สังคมศึกษา 27 ภูมิศาสตร์ 9 สังคมศึกษา 28 ภูมิศาสตร์ 10 และ สังคมศึกษา 29 ภูมิศาสตร์ 11

จากการวิจัยพบว่า อาจารย์สังคมศึกษามีความเห็นว่าเป็นวิชาส่วนใหญ่ในหมวดวิชาเอก มีเนื้อหาเหมาะสมมากที่จะเป็นความรู้พื้นฐาน เพื่อนำไปใช้สอนสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา แต่นักศึกษาฝึกสอนมีความเห็นว่าวิชาส่วนใหญ่ในหมวดวิชาเอกมีเนื้อหาเหมาะสมปานกลางที่จะเป็นความรู้พื้นฐาน เพื่อนำไปใช้สอนสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

อาจารย์สังคมศึกษาและนักศึกษาฝึกสอนมีความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาที่จะเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิชาสังคมศึกษาในชั้นสูงต่อไปตรงกัน 8 วิชาว่า มีความเหมาะสมมากคือ สังคมศึกษา 16 สังคมวิทยา 1 สังคมศึกษา 18 ประวัติศาสตร์ 6 สังคมศึกษา 19 ประวัติศาสตร์ 7 สังคมศึกษา 23 ภูมิศาสตร์ 5 สังคมศึกษา 25 ภูมิศาสตร์ 7 สังคมศึกษา 26 ภูมิศาสตร์ 8 สังคมศึกษา 28 ภูมิศาสตร์ 9 และ สังคมศึกษา 30 เหตุการณ์ปัจจุบันของโลก ส่วนวิชาที่ความเห็นไม่ตรงกัน 7 วิชา โดยอาจารย์สังคมศึกษาเห็นว่า เหมาะสมมาก แต่นักศึกษาเห็นว่าเหมาะสมปานกลางคือ สังคมศึกษา 17 ประวัติศาสตร์ 5 สังคมศึกษา 20 ประวัติศาสตร์ 8 สังคมศึกษา 21 ประวัติศาสตร์ 9 สังคมศึกษา 22 ประวัติศาสตร์ 10 สังคมศึกษา 24 ภูมิศาสตร์ 6 สังคมศึกษา 28 ภูมิศาสตร์ 10 และสังคมศึกษา 29 ภูมิศาสตร์ 11

จากการวิจัยพบว่า อาจารย์สังคมศึกษาเห็นว่า ทุกวิชา มีเนื้อหาเหมาะสมมากที่จะเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิชาสังคมศึกษาในชั้นสูงต่อไป ส่วนนักศึกษามีความเห็นก้ำกึ่งกันระหว่างความเหมาะสมมากกับปานกลางโดยเห็นว่าเหมาะสมมาก 8 วิชา และเหมาะสมปานกลาง 7 วิชา

อาจารย์สังคมศึกษาและนักศึกษาฝึกสอนมีความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของเวลากับเนื้อหาวิชาในหมวดวิชาเอกไม่ตรงกันเป็นส่วนใหญ่จำนวน 14 วิชาโดยที่อาจารย์สังคมศึกษาเห็นว่าเหมาะสมมากแต่นักศึกษาเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง และมีเพียง 1 วิชาที่ต่างมีความเห็นตรงกันว่าเหมาะสมมากคือ สังคมศึกษา 26 ภูมิศาสตร์ 8 จากข้อเสนอแนะของนักศึกษาพบว่าเวลาน้อยเกินไปเมื่อเทียบกับเนื้อหาวิชาที่ต้องเรียนทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับความรู้อย่างละเอียด

อาจารย์สังคมศึกษาและนักศึกษาฝึกสอนมีความเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในวิชาบังคับของหมวดวิชาเอกดังนี้

วิชาสังคมศึกษา 16 สังคมวิทยา พิจารณาจากจำนวนส่วนใหญ่ของอาจารย์สังคมศึกษาและนักศึกษาฝึกสอนปรากฏว่า เนื้อเรื่องที่อาจารย์สังคมศึกษาและนักศึกษาฝึกสอนมีความเห็นตรงกันดังนี้ เนื้อเรื่องที่เหมาะสมดีแล้วคือ ความหมายและลักษณะทั่วไปของปัญหาสังคม มีอาจารย์สังคมศึกษาร้อยละ 75.00 นักศึกษาฝึกสอนร้อยละ 57.31 เนื้อเรื่องที่ควรเพิ่มขึ้นคือ ความหมายและความสำคัญของการพัฒนาชุมชน มีอาจารย์สังคมศึกษาร้อยละ 62.50 นักศึกษาฝึกสอนร้อยละ 54.87 ลักษณะทั่วไปของชนบทไทย มีอาจารย์สังคมศึกษาร้อยละ 66.66 นักศึกษาฝึกสอนร้อยละ 51.21 วิธีการที่ใช้ในการพัฒนาชุมชน มีอาจารย์สังคมศึกษาร้อยละ 62.50 นักศึกษาฝึกสอนร้อยละ 53.65 ส่วนเนื้อเรื่องที่อาจารย์สังคมศึกษาและนักศึกษาฝึกสอนมีความเห็นไม่ตรงกันคือ การแก้ปัญหาสังคมด้วยวิธีการสังคมสงเคราะห์ อาจารย์สังคมศึกษาร้อยละ 62.50 เห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว นักศึกษาฝึกสอนร้อยละ 57.31 เห็นว่าควรเพิ่มขึ้น หลักของการพัฒนาชุมชน อาจารย์สังคมศึกษาร้อยละ 70.83 เห็นว่าควรเพิ่มขึ้น นักศึกษาร้อยละ 46.34 เห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว พัฒนาการชุมชนแบบต่าง ๆ ที่ใช้ในต่างประเทศ อาจารย์สังคมศึกษาร้อยละ 41.66 เห็นว่าควรเพิ่มขึ้น นักศึกษาร้อยละ 35.70 เห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว จะเห็นว่าอาจารย์สังคมศึกษาและนักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เนื้อเรื่องส่วนใหญ่ของวิชาสังคมศึกษา 16 สังคมวิทยา 1 ควรเพิ่มขึ้น

วิชาสังคมศึกษา 18 ประวัติศาสตร์ 6 พิจารณาจากจำนวนส่วนใหญ่ของอาจารย์สังคมศึกษา และนักศึกษาฝึกสอนปรากฏว่าอาจารย์สังคมศึกษาและนักศึกษาเห็นตรงกันว่า

ทุกเนื้อเรื่องเหมาะสมดีแล้ว จากการวิจัยพบว่าสาเหตุที่เห็นว่าเหมาะสมดีแล้วไม่ต้องเพิ่มขึ้น เพราะนักศึกษาเห็นว่าวิชานี้เกี่ยวกับอารยธรรมโบราณ จึงมีประโยชน์น้อยในสังคมปัจจุบัน ไม่ควรมุ่งศึกษาในแง่ประวัติศาสตร์อย่างเดียว ควรศึกษาในลักษณะของการเปรียบเทียบและวิเคราะห์ วิชานี้มีผู้เสนอให้ตัดออกเพราะไม่มีประโยชน์คือ อาจารย์ตั้งคณิศศึกษา 4 คน และนักศึกษา 6 คน

วิชาตั้งคณิศศึกษา 19 ประวัติศาสตร์ 7 พิจารณาจากจำนวนส่วนใหญ่ของอาจารย์ตั้งคณิศศึกษา และนักศึกษาฝึกสอนปรากฏว่าเห็นตรงกันว่า เนื้อเรื่องเหมาะสมดีแล้ว จากการวิจัยพบว่า อาจารย์ตั้งคณิศศึกษาและนักศึกษาฝึกสอนเห็นว่าวิชาที่เกี่ยวกับวิวัฒนาการแห่งอารยธรรมในยุโรปและเอเชียในมัธยมสมัย ซึ่งควรให้ครูตั้งคณิศศึกษาที่มีความรู้พอสมควร แต่ไม่ต้องละเอียดนัก

วิชาตั้งคณิศศึกษา 23 ภูมิศาสตร์ 5 พิจารณาจากจำนวนส่วนใหญ่ของอาจารย์ตั้งคณิศศึกษา และนักศึกษาฝึกสอนปรากฏว่า เนื้อเรื่องที่อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นตรงกันดังนี้ เนื้อเรื่องที่เหมาะสมดีแล้วคือ ลักษณะของเปลือกโลกมีอาจารย์ตั้งคณิศศึกษาร้อยละ 83.33 นักศึกษาฝึกสอนร้อยละ 64.63 ภูมิอากาศของโลกมีอาจารย์ตั้งคณิศศึกษาร้อยละ 83.33 นักศึกษาฝึกสอนร้อยละ 64.63 ทฤษฎีการชนกันของทวีปของโลก มีอาจารย์ตั้งคณิศศึกษาร้อยละ 58.33 นักศึกษาฝึกสอนร้อยละ 57.31 เนื้อเรื่องที่ควรเพิ่มขึ้นคือ ประชากรของโลก มีอาจารย์ตั้งคณิศศึกษาร้อยละ 50.00 นักศึกษาร้อยละ 59.31 ส่วนเนื้อเรื่องที่อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นไม่ตรงกันคือ การกระจายของประชากรมีอาจารย์ตั้งคณิศศึกษาร้อยละ 50.00 เห็นว่าควรเพิ่มขึ้น นักศึกษาฝึกสอนร้อยละ 60.97 เห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว อิทธิพลของชนชาติแวดล้อมที่มีต่อการกระจายของมนุษย์ อาจารย์ตั้งคณิศศึกษาร้อยละ 54.16 เห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว นักศึกษาฝึกสอนร้อยละ 47.56 เห็นว่าควรเพิ่มขึ้น อาชีพของมนุษย์ของประชากร อาจารย์ตั้งคณิศศึกษาร้อยละ 54.16 เห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว นักศึกษาฝึกสอนร้อยละ 47.56 เห็นว่าควรเพิ่มขึ้น จากการวิจัยพบว่า อาจารย์ตั้งคณิศศึกษาและนักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าเนื้อเรื่องเหมาะสมดีแล้ว แต่มีบางเรื่องควรเพิ่มรายละเอียด เช่น ประชากรของโลก

นอกจากนี้อาจารย์สังคมศึกษา และนักศึกษาฝึกสอนได้เสนอแนะวิชาที่ควรจัดไว้ในหมวดวิชาเอก เพราะมีประโยชน์ในการเตรียมครูสังคมศึกษา วิชาที่เสนอแนะตรงกันคือ นิเวศวิทยา ลัทธิการเมืองในเชิงเปรียบเทียบ การเมืองระหว่างประเทศ ภูมิศาสตร์-การเมือง ประชากรศาสตร์ ภูมิศาสตร์เอเชีย และประวัติศาสตร์เอเชีย ส่วนวิชาอื่น ๆ ที่มีผู้เสนอแนะไม่ตรงกัน เช่น วิชาดนตรี ศิลปกรรม รัฐศาสตร์ และวิวัฒนาการของระบอบประชาธิปไตย จากการวิจัยพบว่านักศึกษาฝึกสอนเห็นว่าวิชาสังคมศึกษา 30 เหตุการณ์ปัจจุบันของโลก มีประโยชน์มากที่สุด และนักศึกษาฝึกสอนจำนวน 58 คนคิดเป็นร้อยละ 70.73 ได้เสนอแนะว่านักศึกษาควรได้เรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันในทุก ๆ ด้านให้มากที่สุด ดังนั้น วิชาที่สมควรเป็นวิชาบังคับในหมวดวิชาเอกมากกว่าเป็นวิชาเลือก

หมวดวิชาการศึกษาและกิจกรรม เสริมหลักสูตร

หมวดวิชาการศึกษา

อาจารย์สังคมศึกษาและนักศึกษาฝึกสอนมีความเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของวิชาในหมวดวิชาการศึกษาตรงกันเป็นส่วนใหญ่จำนวน 9 วิชา โดยเห็นว่ามีประโยชน์มาก 7 วิชา คือ การศึกษา 12 พัฒนาการวัยรุ่น การศึกษา 13 จิตวิทยาการศึกษา 2 การศึกษา 14 หลักการสอน 2 การศึกษา 19 วิธีสอนสังคมศึกษาในชั้นมัธยม การศึกษา 24.1 การเตรียมการสอนและการฝึก การศึกษา 24.2 การทำและการใช้อุปกรณ์การสอน การศึกษา 24.6 การใช้ห้องสมุด เห็นว่ามีประโยชน์ปานกลาง 2 วิชาคือ การศึกษา 24.7 การนิเทศการศึกษา การศึกษา 24.8 หลักการบริหารเบื้องต้น ส่วนวิชาที่ความเห็นไม่ตรงกัน 5 วิชาดังนี้ วิชาที่อาจารย์เห็นว่ามีประโยชน์มาก แต่นักศึกษาเห็นว่ามีประโยชน์ปานกลางคือ การศึกษา 11 หลักการศึกษา 2 วิชาที่อาจารย์สังคมศึกษาเห็นว่า มีประโยชน์มากที่สุด แต่นักศึกษาฝึกสอนเห็นว่า มีประโยชน์มากคือ การศึกษา 24 การฝึกสอน วิชาที่อาจารย์สังคมศึกษาเห็นว่ามีประโยชน์ปานกลาง แต่นักศึกษาเห็นว่ามีประโยชน์มากคือ การศึกษา 24.3 การวัดผลการศึกษา การศึกษา 24.4 การแนะแนวเบื้องต้น และ การศึกษา 24.5 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น จะเห็นได้ว่า อาจารย์สังคมศึกษา และ

นักศึกษาเห็นว่า วิชาส่วนใหญ่ในหมวดวิชาการศึกษา มีประโยชน์มากในการเตรียมครูสังคมศึกษา ระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง โดยมีเพียง 2 วิชาเท่านั้นที่เห็นตรงกันว่ามีประโยชน์ปานกลางคือ การศึกษา 24.7 การนิเทศการศึกษา และการศึกษา 24.8 หลักการบริหารเบื้องต้น นอกจากนี้ มีผู้เสนอแนะว่าควรปรับปรุงเนื้อหาวิชาการศึกษา 24.8 หลักการบริหารเบื้องต้น ให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ในอาชีพครู

นักศึกษาฝึกสอนมีความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาในหมวดวิชาการศึกษา ที่จะเอื้อต่อการเป็นครูสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาว่า มีความเหมาะสมมากเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 9 วิชา ที่เหลืออีก 5 วิชา นักศึกษาฝึกสอนเห็นว่าเหมาะสมปานกลางคือ การศึกษา 19 วิธีสอนสังคมศึกษาในชั้นมัธยม การศึกษา 24.3 การวัดผลการศึกษา การศึกษา 24.5 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น การศึกษา 24.7 การนิเทศการศึกษา และการศึกษา 24.8 หลักการบริหารเบื้องต้น จากการวิจัยพบว่าสาเหตุที่นักศึกษาฝึกสอนเห็นว่าการศึกษา 19 วิธีสอนสังคมศึกษาในชั้นมัธยม มีเนื้อหาเหมาะสมปานกลางที่จะเอื้อต่อการเป็นครูสังคมศึกษา เพราะเนื้อหาดีมาก แต่ไม่ละเอียด และนักศึกษามีโอกาสนำความรู้ไปใช้สอนจริง ๆ ได้ไม่เต็มที่ ส่วนวิชาการศึกษา 24.3 การวัดผลการศึกษา นักศึกษาฝึกสอนเห็นว่าควรปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ และเพิ่มรายละเอียดให้มากขึ้น

นักศึกษาฝึกสอนมีความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของเวลา กับเนื้อหาวิชาในหมวดวิชาการศึกษาว่ามีความเหมาะสมปานกลางทุกวิชา จากข้อเสนอแนะของนักศึกษาฝึกสอน ผู้วิจัยพบว่า นักศึกษาเห็นว่าเนื้อเรื่องมากไปเมื่อเทียบกับเวลา และต้องการเรียนแต่เฉพาะเรื่องที่มีประโยชน์ โดยเรียนให้ละเอียดมากกว่าเรียนหลายเรื่อง แต่ไม่มีความรู้สึกซึ้ง นอกจากนี้ อาจารย์สังคมศึกษาร้อยละ 75.00 และนักศึกษาฝึกสอนร้อยละ 97.56 มีความเห็นว่าไม่ควรเพิ่มหรือตัดวิชาใดในหมวดวิชาการศึกษา

กิจกรรมเสริมหลักสูตร

อาจารย์สังคมศึกษา และนักศึกษาฝึกสอนมีความเห็นตรงกันในเรื่องกิจกรรมเสริมหลักสูตรดังนี้ กิจกรรมที่ชุมนุมสังคมศึกษาจัดอยู่ปานกลางคือ การอภิปราย จัดให้มี

น่อยคือ การโต้วาที อาจารย์สังคัมศึกษาและนักศึกษาฝึกสอนมีความเห็นตรงกันว่า การอภิปราย การจัดนิทรรศการ และการจัดทัศนศึกษามีประโยชน์มากต่อการเรียนวิชาสังคัมศึกษา ส่วน การโต้วาทีนั้น อาจารย์สังคัมศึกษาเห็นว่าประโยชน์ปานกลาง แต่นักศึกษาฝึกสอนเห็นว่า มีประโยชน์มาก นอกจากนี้อาจารย์สังคัมศึกษายังมีความเห็นว่ากิจกรรมที่ชุมนุมสังคัมศึกษา จัดขึ้นนั้นส่งเสริมและเป็นประโยชน์น่อยต่อการเป็นครูสังคัมศึกษา แต่นักศึกษาฝึกสอนเห็นว่า ส่งเสริมและเป็นประโยชน์ปานกลางต่อการเป็นครูสังคัมศึกษา จากการวิจัยพบว่าชุมนุมสังคัมศึกษาของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครมีบทบาทไม่มากในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อันจะช่วยให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอนวิชาสังคัมศึกษาที่จะช่วยให้โปรแกรมการเตรียมครูสังคัมศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากผลการวิจัยที่สรุปได้ดังกล่าวข้างต้นนี้ ผู้วิจัยต้องการทราบว่าใกล้เคียงกับความคิดเห็นของผู้บริหารฝ่ายวิชา ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของครูสังคัมศึกษา ซึ่งสำเร็จการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงจากวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครเพียงใด จึงนำผลการสัมภาษณ์มาพิจารณาประกอบกัน ปรากฏว่าผู้บังคับบัญชาของครูสังคัมศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ว่า ครูสังคัมศึกษามีความรู้ในการสอนดี แต่ขาดความคิดริเริ่มและการนำการสอนแบบใหม่ ๆ มาใช้ รวมทั้งจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนน้อยไป ซึ่งความคิดเห็นนี้ตรงกับความคิดเห็นของอาจารย์สังคัมศึกษาและนักศึกษาฝึกสอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของชุมนุมสังคัมศึกษาในวิทยาลัยครูว่า มีการจัดกิจกรรมบางอย่างปานกลาง และกิจกรรมบางอย่างจัดน้อย ทั้ง ๆ ที่กิจกรรมเหล่านั้นมีประโยชน์ในการเรียนการสอนสังคัมศึกษามาก นอกจากนี้อาจารย์สังคัมศึกษายังมีความเห็นว่ากิจกรรมที่ชุมนุมสังคัมศึกษา จัดขึ้นมีประโยชน์น่อยในการเป็นครูสังคัมศึกษา ส่วนนักศึกษาฝึกสอนเห็นว่า มีประโยชน์ปานกลางในการเป็นครูสังคัมศึกษา ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่ชุมนุมสังคัมศึกษาของวิทยาลัยครูจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมการเป็นครูสังคัมศึกษานออาจเป็นสาเหตุให้ครูสังคัมศึกษามีทักษะและความคิดริเริ่มไม่เท่าที่ควรที่จะจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน และยังมีผลกระทบกระเทือนไปถึงการรู้จักนำเทคนิคการสอนแบบใหม่ ๆ ที่ได้เรียนมาแล้วไปใช้ในอาชีพของตน เพราะการสอนแบบใหม่ ๆ โดยทั่วไปจะต้องอาศัยกิจกรรมมาก จากการวิจัยได้พบว่านักศึกษาฝึกสอนมีความเห็นว่ากิจกรรม

เสริมหลักสูตรมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมาก ดังนั้นการที่ครูสังคมศึกษา จัดกิจกรรม น้อย ย่อมไม่มีสาเหตุมาจากการไม่เห็นคุณค่าของกิจกรรม นอกจากการขาดทักษะในการ จัดกิจกรรมที่มีคุณค่าก็จะมีผลต่อการนำเทคนิคการสอนแบบใหม่มาใช้แล้ว ผู้วิจัยพบว่า การที่นักศึกษาที่มีความรู้ในเรื่องเทคนิคการสอนแบบใหม่ไม่ชัดเจน เข้าใจแจ่มแจ้งหรือละ- เอียดเพียงพอ ทำให้ขาดความมั่นใจในการนำมาใช้สอน ดังนั้นจึงมีผู้เสนอแนะให้เพิ่ม เนื้อหาสาระที่มีอยู่แล้วในวิชาการศึกษา 19 การสอนสังคมศึกษาในชั้นมัธยมให้ละเอียด ยิ่งขึ้นและอาจารย์ผู้สอนควร เน้นในค่านการฝึกทักษะการสอน รวมทั้งเพิ่มเวลาให้เหมาะสม กับเนื้อหาด้วย

ส่วนในด้านความรู้ทางวิชาการในการสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นนั้น ผู้วิจัยค้นคว้าของครูสังคมศึกษาเห็นว่า ไม่มีข้อบกพร่องแต่นักศึกษาฝึกสอนที่จะเป็นครูสังคม- ศึกษาในอนาคตมีความเห็นว่า ตนเองควรจะมีความรู้ทางด้านวิชาสังคมศึกษาที่สัมพันธ์กับ หลักสูตรสังคมศึกษาระดับมัธยมใหม่มาก อาจารย์สังคมศึกษามและนักศึกษาฝึกสอนมีความเห็น ตรงกันเป็นส่วนในเห็นว่า จำนวนหน่วยกิตของหมวดวิชาต่าง ๆ เหมาะสมปานกลาง อาจารย์ สังคมศึกษาซึ่งมีหน้าที่สำคัญ ในการเตรียมครูสังคมศึกษาก็ได้เห็นความสำคัญของความรู้ทาง ด้านวิชาเอก และการฝึกสอนเข้าด้วยกัน และยังมีความเห็นต่างจากนักศึกษาฝึกสอน ที่ว่าอาจารย์สังคมศึกษาต้องการให้เพิ่มจำนวนหน่วยกิตของหมวดวิชาการศึกษา ดังการ เสนอแนะของอาจารย์สังคมศึกษาจำนวน 21 คนดังนี้ ค่าเฉลี่ยของจำนวนหน่วยกิต ใน หมวดวิชาสามัญคือ 25.00 ซึ่งนับว่าน้อยกว่าจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตรที่กำหนดไว้เดิม 30 หน่วยกิต ค่าเฉลี่ยของจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาเอก (บังคับ) คือ 25.45 ซึ่ง นับว่ามากกว่าจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตรที่กำหนดไว้เดิม 16 หน่วยกิต ค่าเฉลี่ยของ จำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาเอก (เลือก) คือ 22.33 ซึ่งนับว่าน้อยกว่าจำนวนหน่วยกิต ที่กำหนดไว้เดิม 24 หน่วยกิต ค่าเฉลี่ยของจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาการศึกษาคือ 25.00 ซึ่งนับว่ามากกว่าจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตรที่กำหนดไว้เดิม 20 หน่วยกิต และค่าเฉลี่ยของจำนวนหน่วยกิตของวิชาการฝึกสอนซึ่งเป็นวิชาหนึ่งในหมวดวิชาการศึกษา คือ 7.16 ซึ่งนับว่ามากกว่าจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตรที่กำหนดไว้เดิม 5 หน่วยกิต นักศึกษาฝึกสอนจำนวน 79 คน ได้เสนอแนะจำนวนหน่วยกิตของหมวดวิชาต่าง ๆ เพื่อให้

มีความสมดุลง่ายในการจัดสัดส่วนของหลักสูตรดังนี้ ค่าเฉลี่ยของจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชา
 สามัญคือ 27.11 ซึ่งนับว่าน้อยกว่าจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตรที่กำหนดไว้เดิม 30 หน่วยกิต
 ค่าเฉลี่ยของจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาเอก (บังคับ) คือ 19.29 ซึ่งนับว่ามากกว่าจำนวน
 หน่วยกิตในหลักสูตรที่กำหนดไว้เดิม 16 หน่วยกิต ค่าเฉลี่ยของจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาเอก
 (เลือก) คือ 21.41 ซึ่งนับว่าน้อยกว่าจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตรที่กำหนดไว้เดิม 24 หน่วยกิต
 ค่าเฉลี่ยของจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาการศึกษาคือ 19.29 ซึ่งนับว่าใกล้เคียงกับจำนวน
 หน่วยกิตในหลักสูตรที่กำหนดไว้เดิม 20 หน่วยกิต ส่วนค่าเฉลี่ยของจำนวนหน่วยกิตของวิชา
 การฝึกสอนซึ่งเป็นวิชาหนึ่งในหมวดวิชาวิชาการศึกษาคือ 8.00 ซึ่งนับว่ามากกว่าจำนวน
 หน่วยกิตในหลักสูตรที่กำหนดไว้เดิม 5 หน่วยกิต อาจกล่าวได้ว่านักศึกษาฝึกสอนเห็น
 ความสำคัญของความรู้ทางคานวิชาเอกและการฝึกสอน จึงต้องการเพิ่มจำนวนหน่วยกิตให้
 มากขึ้น

สรุปได้ว่า อาจารย์สังคัมศึกษาและนักศึกษาฝึกสอนมีความเห็นสอดคล้องกันเป็น
 ส่วนใหญ่ว่า ควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาเอก (บังคับ) และวิชาการฝึกสอนควรลด
 จำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาสามัญ และหมวดวิชาเอก (เลือก)

ขอเสนอแนะ

จากผลของการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ คือ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตร

1.1 สัดส่วนระหว่างหมวดวิชาในหลักสูตร จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า
 วิชาในหมวดวิชาสามัญส่วนใหญ่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเตรียมครูสังคัมศึกษา หากแต่
 เป็นความรู้ประกอบในการเป็นครูสังคัมศึกษาเท่านั้น จึงไม่ควรให้ความสำคัญมากกว่าวิชา
 ในหมวดวิชาการศึกษา ซึ่งมีประโยชน์มากในการเป็นครูสังคัมศึกษา ดังนั้นควรลดจำนวน
 หน่วยกิตจาก 30 หน่วยกิตเหลือ 20 หน่วยกิต และเพิ่มจำนวนหน่วยกิตของหมวดวิชา
 การศึกษาจาก 20 หน่วยกิตเป็น 25 หน่วยกิต สำหรับวิชาการฝึกสอนซึ่งเป็นวิชาหนึ่งใน
 ในหมวดวิชาการศึกษาคควรมีจำนวนหน่วยกิตคงเดิมคือ 5 หน่วยกิต การที่ไม่ควรเพิ่มขึ้น
 เพราะว่านักศึกษาส่วนใหญ่เคยทำการฝึกสอนมาแล้วในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา

ส่วนหมวดวิชาเอกควรเพิ่มจาก 40 หน่วยกิตเป็น 45 หน่วยกิตเพื่อให้ศึกษามีความรู้อย่าง
 กว้างขวางมากขึ้น

1.2 เนื้อหาวิชาของวิชาเอก เนื้อหาวิชาในหมวดวิชาเอกควรจัดให้สอดคล้อง
 กับเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษา แต่ควรเพิ่มรายละเอียดในเนื้อหาสาระ
 ให้อยู่ในระดับที่สูงกว่าระดับมัธยม ความทันสมัยเหมาะสมกับเหตุการณ์ปัจจุบัน เป็นสิ่งที่ควร
 พิจารณาเพราะจะเห็นได้ว่า ข้อเสนอแนะของนักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่ต้องการมีความรู้
 เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ผู้วิจัยเห็นควยอย่างยิ่งว่า ครูสังคมศึกษาจะต้องมีความรู้ใน
 เรื่องเหล่านี้มากกว่าครูในสาขาใด ๆ ทั้งสิ้น ดังนั้น ครูสังคมศึกษาจึงควรเป็นผู้ที่มีความรู้
 และทักษะในการแสวงหาความรู้รอบตัวเป็นอย่างดี หลักสูตรจึงควรเป็นแบบที่เน้นความ
 สามารถในเชิงปฏิบัติการ¹ (Competency Based Curriculum) เนื้อหาในหมวดวิชา
 การศึกษาที่ควรเน้นการประยุกต์หลักวิชาสำหรับการนำไปใช้ ได้แก่ วิชา การศึกษา 19
 วิธีสอนสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา เพราะมีประโยชน์มากในการนำความรู้และทักษะ
 สำหรับนำไปใช้สอนสังคมศึกษาในโรงเรียนใหม่มีประสิทธิภาพ การศึกษา 12 พัฒนาการวัยรุ่น
 และการศึกษา 13 จิตวิทยาการศึกษา 2 เพราะครูสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการ
 ศึกษาชั้นสูงจะต้องเกี่ยวข้องกับนักเรียนมัธยมศึกษาซึ่งเป็นเด็กวัยรุ่น จึงจำเป็นต้อง
 มีความรู้ ความเข้าใจ และนำไปใช้ให้เหมาะสมกับสภาพห้องเรียน เพื่อแก้ปัญหาที่อาจเกิด
 ขึ้นกับตนเองหรือนักเรียน.

1.3 การจัดวิชาบังคับและวิชาเลือก ควรคำนึงถึงประโยชน์ของนักศึกษาที่จะนำ
 ไปใช้ในอาชีพครูได้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

หมวดวิชาสามัญ เนื่องจากหมวดวิชานี้เป็นหมวดวิชารวมของการ เตรียมครูระดับ
 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงทุกสาขาวิชา ดังนั้นวิชาบังคับในหมวดนี้ควร เป็นวิชา
 พื้นฐานที่จะเป็นประโยชน์ต่อการ เป็นครูในทุกสาขาจึงควรคำนึงถึงการนำไปใช้มากกว่า
 คำนึงถึงการ เป็นความรู้พื้นฐานสำหรับการศึกษาในชั้นสูง เช่น ภาษาอังกฤษ 6, 7 และ 8

¹ Raleigh Schorling, Student Teaching (New York : Mc.
 Graw-Hill Book Company, Inc., 1972), p.231.

ซึ่งเป็นวิชาบังคับ ควรมีเนื้อหาเน้นทักษะในการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะจะช่วยให้ครู
 สังคมศึกษาและครูสาขาวิชาอื่น ๆ สามารถค้นคว้า และศึกษาจากตำราภาษาอังกฤษได้
 ส่วนวิชาภาษาไทยซึ่งเป็นวิชาบังคับก็ควรเน้นในเรื่องทักษะการใช้ภาษาไทย ทั้งการใช้ภาษา
 ในชีวิตประจำวันและศัพท์ทางวิชาการ เพราะเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครูสังคมศึกษาและครูทุก
 สาขาวิชา ส่วนวิชาเลือกในหมวดวิชาสามัญนั้นเหมาะสมดีแล้ว สำหรับการเตรียมครู
 สังคมศึกษา เพราะนอกจากจะมีวิชาเกี่ยวกับสังคมศึกษาแล้วยังมีวิชาอื่น ๆ ที่นักศึกษาสามารถ
 เลือกเรียนได้ตามความสนใจ

หมวดวิชาเอกควรเพิ่มวิชาบังคับในหมวดวิชาเอกให้เพิ่มจำนวนหน่วยกิตใกล้เคียงกับ
 จำนวนหน่วยกิตของวิชาเลือกในหมวดเดียวกันนี้ เพื่อว่านักศึกษาทุกคนจะได้เรียนวิชาที่มี
 เนื้อหาเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเป็นครูสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในมากที่สุด นอกจากนี้
 ควรเพิ่มวิชาเลือกให้มากขึ้น เพื่อให้ให้นักศึกษาได้มีโอกาสเลือกเรียนวิชาที่มีเนื้อหาทันสมัยตาม
 ความสนใจใฝ่รู้กว้างขวาง ผู้วิจัยมีความเห็นตรงกับนักศึกษาฝึกสอนที่ต้องการเปลี่ยนวิชา
 สังคมศึกษา 30 เหตุการณ์ปัจจุบันของโลก จากวิชาเลือกไปเป็นวิชาบังคับ เพราะวิชานี้มี
 ประโยชน์มากในการเตรียมครูสังคมศึกษา และควรเพิ่มวิชาในหมวดนี้ เช่น วิชาพัฒนาการ-
 สังคมไทย วิชาเกี่ยวกับความคิดเห็นทางการเมืองและการปกครอง นิเวศน์วิทยา
 ประชากรศาสตร์ ลัทธิการเมืองในเชิงเปรียบเทียบ เป็นต้น

หมวดวิชาการศึกษาคควรเพิ่มวิชาให้นักศึกษาที่จะออกฝึกสอนได้เรียนคือ วิชาการศึกษา
 24.2 การทำและการใช้อุปกรณ์การสอน และการศึกษา 24.3 การวัดผลการศึกษา เพราะ
 2 วิชานี้มีประโยชน์มาก ส่วนผู้ที่ไม่ได้ทำการฝึกสอนควรเรียนวิชาทดแทนมากกว่าตามที่
 กำหนดไว้เดิมคือ 5 หน่วยกิต เพื่อให้มีประสิทธิภาพทัดเทียมกับผู้ทำการฝึกสอนโดยให้เรียน
 ทดแทนประมาณ 8 หน่วยกิต และยกวิชาที่เกินมา 3 หน่วยกิตเป็นวิชาที่ไม่มีหน่วยกิต (Non-
 credit) เพื่อให้จำนวนหน่วยกิตเท่ากับวิชาการฝึกสอน ซึ่งมี 5 หน่วยกิต และเน้นการจัด
 ให้มีการสอนแบบจุลภาค (micro-teaching) และการสังเกตการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.4 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
 ของชุมนุมสังคมศึกษาให้มีคุณภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา และควรเสริม

ประสมการณ์การ เรียนการสอนรวมทั้งความรู้ทางคานวิชาการศึกษา อาจารย์ของวิทยาลัยครู
ทุกท่านควรให้ความร่วมมือในกิจกรรมของนักศึกษา เช่น ให้ออกเสนอแนะ หรือข้อคิดเห็น
เพื่อช่วยให้กิจกรรมมีคุณค่าโดยช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและฝึกทักษะใน
การทำงานอันจะช่วยให้เป็น ครูสังคมศึกษาที่มีประสิทธิภาพในอนาคต และนักศึกษาควรจะ
ได้ทราบบทบาทของตนในการแบ่งเวลาและให้ความสำคัญของการจัดกิจกรรมได้ถูกต้องและ
เหมาะสมโดยเห็นว่า การจัดกิจกรรมเป็นเพียงส่วนประกอบของการเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการเรียนการสอน

2.1 เนื่องจากการศึกษาวิชาสังคมศึกษาเป็นการศึกษารายละเอียด
(detail) อย่างมีระบบ (systematic) อย่างมีเหตุผล (logical) และไม่จำเป็นต้องใช้
เทคนิคโดยเฉพาะเสมอไป² ดังนั้นอาจารย์สังคมศึกษาควรตระหนักว่าการเตรียม
การสอนแต่ละบทเรียนจะต้องมีเนื้อหาที่มีเหตุผลและเลือกใช้เทคนิคการสอนให้เหมาะสมกับ
เนื้อหา เพื่อเป็นแบบอย่างการสอนที่ดีของนักศึกษาที่จะเป็นครูสังคมศึกษาในอนาคต นั่นก็คือ
อาจารย์สังคมศึกษาควรระมัดระวังไม่ให้การสอนของตนเป็นลักษณะที่มุ่งให้รายละเอียดของ
เนื้อหาเพียงอย่างเดียว แต่ควรเน้นการสร้างมโนทัศน์ที่ถูกต้องของบทเรียนแต่ละบทให้
เกิดขึ้นด้วย

2.2 ให้นักศึกษามีโอกาสคิดอย่างไตร่ตรองและมีเหตุผล โดยการส่งเสริม
ให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น ซึ่งอาจทำได้ด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การซักถาม การจัดกิจกรรม
ประกอบการเรียนการสอน เช่น การอภิปราย การวิเคราะห์ข่าว เป็นต้น

2.3 อาจารย์สังคมศึกษาควรนำเทคนิคการสอนแบบใหม่ ๆ มาใช้ เพราะ
นอกจากจะมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาแล้วยังเท่ากับเป็นการสาธิตวิธีสอน
แบบต่าง ๆ อีกด้วย เพราะวิชาสังคมศึกษาเหมาะสมกับวิธีสอนแบบใหม่ ๆ หลายแบบ เช่น
การสอนแบบสืบสวน (Inquiry Method) การสอนแบบแก้ปัญหา (Problem Solving)
และการศึกษาคุณค่าด้วยตนเอง (Independent Study) เป็นต้น การสอนแบบใหม่จะ
ต้องให้ทักษะในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างตนเอง การเราให้คิดอย่างมีเหตุผล

²Edgar B. Wesley, Teaching the Social Studies (Boston : D.C.

และเลือกตัดสินใจโดยอาศัยการแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีหลักเกณฑ์ อาจารย์สังคัมศึกษาควรเน้นพัฒนาความสามารถในการสอนใหม่มากกว่าการเรียนรู้อุปกรณ์แต่เพียงอย่างเดียว

2.4 ควรใช้อุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับบทเรียน เพราะนอกจากจะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพแล้วยังเป็นการสาธิตการใช้อุปกรณ์ให้นักศึกษา เช่น การใช้อุปกรณ์นำเข้าสู่บทเรียนอย่างไรจึงจะเกิดผลดี และแนะนำการทำอุปกรณ์แบบประหยัด แต่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนได้ดี

2.5 ส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยการมอบหมายงานที่อาศัยการค้นคว้า พร้อมกับแนะนำแหล่งความรู้ต่าง ๆ และอำนวยความสะดวกในการศึกษาด้วยตนเอง โดยจัดหาหนังสือไว้ในห้องสมุดให้พอเพียง

2.6 การผลิตครูสังคัมศึกษาควรคำนึงถึงคุณภาพให้มากกว่าปริมาณ โดยปรับปรุงการเรียนการสอนสังคัมศึกษาให้ดีขึ้นอยู่เสมอ และวางเกณฑ์การวัดผลให้เหมาะสม เพื่อเป็นที่เชื่อถือได้ความที่สำเร็จการศึกษาเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

2.7 ควรปรับปรุงการฝึกสอนโดยพยายามแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้อาจารย์นิเทศมีโอกาสได้นิเทศนักศึกษาฝึกสอนอย่างสม่ำเสมอ และให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

2.8 ควรประเมินผลหรือติดตามผล เกี่ยวกับประสิทธิภาพของครูสังคัมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงอย่างสม่ำเสมอด้วยวิธีทางสถิติ และหาข้อปรับปรุงโปรแกรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของครูสังคัมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงจากหัวหน้าสาขาวิชาสังคัมศึกษา หรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โดยเพิ่มจำนวนประชากรให้มากขึ้นกว่าการวิจัยครั้งนี้

3.2 ควรศึกษาความคิดเห็นของครูสังคัมศึกษา ซึ่งทำการสอนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวกับโปรแกรมการเตรียมครูสังคัมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ซึ่งครูสังคัมศึกษาได้เคยเรียนมา เพื่อได้ทราบถึงปัญหาและความต้องการ การเตรียมตัวในสถานที่ต่าง ๆ ที่จะป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพ

3.3 ควรมีการวิจัยทำนองเดียวกันนี้ในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาคอย่างกว้างขวาง เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยว่าแตกต่างกันหรือไม่ และอย่างไร เพื่อเสนอแนะแนวทาง สำหรับปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมการ เตรียมครู สังกศศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย